

Psikolog ve Antropologların Görüş Açısından Gençlik Dönemi

Dr. Aysel EKŞİ

İstanbul Mediko Sosyal Merkezi

Gençlik Dönemi

Gençlik döneminin ve gencin özellikleri çeşitli yazarlarca değişik yönleriyle incelenmiştir. Örneğin Ünlü S. Freud'un kızı Anna Freud daha 1936'larda genci şöyle tanımlamıştı : «Genç hem son derece bencildir, ilginin ve dünyanın merkezi gibi görür kendini, hem son derece fedakardır, bir an düşünmeden kendini feda edebilir. Hem insanlardan kaçır yalnızlığı sever, hem de büyük bir istekle kendini topluma atar. Bir lidere körü körüne boyun eğir bir yanda, bütün liderlere ve yetişkinlere karşı çıkar diğer yanda. Çok maddecidir bir an, yüksek bir idealizmle doludur diğer an. İnsanlara karşı kaba ve düşüncesizdir bir an, son derece içli, merhametli ve duygusaldır diğer an.» Kısaca A. Freud'a göre bencillikle el severlik, topluma uyumlu uyumsuzluk, çocuklukla ciddiyet, neşeyle keder, lidere boyun eğmeyle bütün liderlere isyan etme gibi çeşitli karşıt uçlar arasında saat rakkası gibi gider gelir genç. (1)

Weiner adlı yazara göre, binlerce yıl önce de Aristoteles gençlerin devamlı değişen maymunun iştahlı özelliklerine işaret etmiş, gençleri huysuz, çabucak alevlenen, vurdumduymaz yaratıklar olarak görmüştü. (2)

Hatta öyle ki, tüm yaşamını gençliği yetiştirmeğe adanmış olan Sokrates mezar taşına bile gençleri kınayan yazılar yazdırmıştır. (2)

Psikolog Hadfield'e göre, yetişkinler gençlere bakıp gençliğin nasıl büyük bir mutluluk ve yeterlilik dönemi olduğunu çok kere düşünürler. Oysa ki gençlik dönemi büyük hayal kırıklıkları, karamsarlık ve kendinden şüphe dönemidir. (3) Hadfield'e göre genç hem kendini hem diğer insanları kendi ideallerine göre yargılar; gerçek bir dogmatiktir ve bu dogmatikliği, güvensizliğinden ileri gelir. Kendinden o kadar emin değildir ki, kendi yetersizlikler için farkında olmadan hep başkalarını suçlar. Kendi «içinde» bulamadığı düzen ve barışı dış dünyada arar. Bu nedenle ideal bir dünya özlemi çeker. (3)

Gençliğin bütün yönlerini kapsayan yeterli ve herkesçe kabul edilebilir bir tanımını vermek gerçekten güçtür. Çünkü bir yanda gençlik toplumdan topluma, devirden devire, kişi-

den kişiye farklı özellikler göstermektedir. Hatta bir toplumun çeşitli kesimleri için bile bu farklılık söz konusudur. Hatta sanayileşmiş toplumda gençliğin ilkel toplumdaki gençlikten hayli farklı psikolojik sorunları olduğu genellikle savunulmaktadır. (4), (5)

Diğer yanda belli bir yaşla sınırlanabilir mi gençlik? Kuşkusuz insan gelişimi çok yönlüdür, kişiler biyolojik, psikolojik ve sosyal anlamda aynı yıllarda gelişip olgunlaşamazlar. Biyolojik olarak yetişkin olan kişi duygusal bakımdan halâ bir çocuk kalmış olabilir veya sosyal anlamda halâ bir yetişkin gibi davranmıyor olabilir. Gerçekten bu çağın biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel özelliklerini birbirinden kesin sınırlarla ayırma olanağı yoktur.

Psikolog, toplumbilimci ve psikanalitik görüşlü yazarlar da bu döneme ayrı açılardan önem vermektedir. Aşağıda önce kısaca psikolog ve toplumbilimcilerin, sonra analitik görüşlü yazarların görüş açısından gençlik dönemi ele alınacaktır.

Bu dönemin dilimizde ergenlik, delikanlılık, yeni yetmelik gibi çeşitli karşılıkları varsa da, terimde halâ görüş birliğine varılmadığı için burada bu konu uluslararası dilde kullanıldığı gibi, büyüme anlamına gelen «adolescere» kökünden gelme adolesans terimi ile anılmaktadır. Böylece bu döneme «adolesans dönemi» bu dönemdeki gence de adolesant denilecektir.

A) Psikologların Görüş Açısından Kısaca Adolesan Psikolojisi

Çocukluk ve gençlik dönemini ilk kez ünlü eğitimci Rousseau'nun *Emile* adlı eserinde ele aldığı ve incelediği söylenebilir. 1762 de basılan kitabında Rousseau, Darwin'in etkisinde gençliği ikinci bir doğum olarak nitelermiş ve basımından itibaren *Emile* tüm çağını etkilemişti. Bundan ancak bir buçuk asır sonra, adolesans konusunda ilk bilimsel eseri yazma şerefi psikolog Stanlay Hall'a aittir. Hall'ın «Adolesans» adlı iki ciltlik abideleşmiş kitabı 1904 de basılmıştı. Hall gerek Darwin'in gerek Rousseau'nun biyolojik gelişim kuramlarının etkisinde kalmıştı. Bu nedenle, bu asrın başlarındaki adolesanla ilgili gözlem ve yorumları,

yer yer bugün bile insanı şaşırtacak kadar derin ve kapsamlı olmasına rağmen, Darwin'in kuramlarına dayandığı için sonraki yıllarda amansız bir eleştiriye uğramıştır.

Zira Darwin'in gelişim kuramına göre, nasıl ki ilkel mağara insanı, doğa tarafından önceden saptanmış belli dönemlerden geçerek ve gelişerek bugünkü çağdaş insanı oluşturmuşsa, Hall da çocuğu sonradan medenileşecek, yarı barbar - ilkel insan gibi kabul ediyordu; Hall'a göre «insan» kişiliği kesin damgasını erinlikte kazanmağa başlardı, kişi ancak adolesans döneminde insan ırkının bir üyesi olarak yeniden doğuyordu. (6)

Böylece Hall tüm ilgisini «yeniden doğan adolesan» üzerinde yoğunlaştırmış, ilk kez bu dönemi tüm incelikleri ile ele almıştı. Adolesansın büyük karışıklıklar ve fırtınalar dönemi olduğunu ilk kez vurgulayan da Hall'dır.

Hall'ı izleyen adolesant psikologlarından Jones da, Rube de bu dönemi ikinci bir doğum olarak nitelendirmişlerdi. (7)

Diğer yanda John Locke çocuğun kişilik gelişiminde biyogenetik etkenlerin rolünü yadsımamakla birlikte özellikle çevresel etkenlere büyük önem vermiştir. Locke'un görüşleri kuşkusuz Watson'ın kuramlarına dayanıyordu. Zira bilindiği gibi Watson 1925 lerde örneğin kendisine sağlığı yerinde, iyi gelişmiş bir düzine bebek verilse içlerinden tesadüfen alacağı birini ırk, soy, yetenek veya eğilimi ne olursa olsun onu bir doktor veya tüccar veya artist veya hırsız hatta dilenci olarak yetiştirebileceğini savunuyordu. Watson'a göre çevresel ve sosyal - kültürel koşullar kişilik gelişiminde böylesine önemliydi.

Bundan sonraki yıllarda bir yanda Watson'ın diğer yanda Freud'un etkisi ile psikologlar ve psikiyatristler gözlerini ilk çocukluğun özelliklerine ve çocuğun gelişimine çevirmişler, adolesans dönemini uzun süre ihmal etmişler veya bu döneme sadece yüzeysel şekilde değinmişlerdir.

Bu arada antropolog Hollingworth «yeniden doğum» gibi bir kavram tanımadığını belirtmiştir. Hatta Hollingworth gençlik döneminde mutlaka bir takım fırtınaların kaçınılmaz olduğu görüşünü de yadsımıştır. Ona göre adolesans döneminde adolesanın gelişiminde görülen değişiklikler, sadece çocukluğun bir devamından başka bir şey değildir. Çocuk artık gözle görülür şekilde büyümektedir, gelişim

sürekli ve dönem dönemdir, bütün mesele budur. (8)

Bu görüşü destekleyen çeşitli çalışmalar sonraki yıllarda psikologlar tarafından yapılmıştır. Örneğin Bronson 1-16 yaşındaki çocuklara test* uygulayarak davranışlarını saptamıştır. Aynı kişileri 30 yaşına geldikleri zaman aynı testlerden geçirerek 1 — İçeriklilik, dışa dönüklük 2 — Edilgenlik - dominant olma 3 — Reaktivite - sakin olma şeklinde 3 ana bölümde ele alınan davranışların bu kişilerde aynen devam ettiğini göstermiştir. (9)

* California Guidance Study Testi.

Benzeri çalışmalarla adolesant kişiliğinin ilerde yetişkin haline geldiği zaman aldığı kişiliğe ne kadar benzediği tartışılmıştır. Symonds ve arkadaşları, kız ve erkek lise öğrencilerini projektif testlerle* incelemiş, bu gençlere 13 yıl sonra aynı projektif testleri uygulamışlardır. Symonds bu kişilerdeki kişilik özelliklerinin, sınırlılık belirtilerinin, hobilerin ve tutumların 13 yıl sonra da aynı şekilde devam ettiğini göstermiştir. Hatta bu çalışmaya göre bu gençlerin ilerki yaşantılarında karşı cinse karşı ortaya çıkacak tutumları bile, adolesans dönemindeki hayallerinden pekala tahmin edilebilir. (10)

Tuddenham 1959 da, Jones 1938 - 1939 da, Ames 1966 da, Hertz ve Baher 1941 de, Hentz gene 1960 da benzeri çalışmalarla adolesanlara projektif testler uygulamışlar, gençliğin aynı bir kişiliği olmadığını, çocukluktan itibaren yavaş yavaş bir kişiliğin geliştiğini kabul etmişlerdir. (11)

B) Toplumbilimsel ve Antropologların Görüş Açısından Adolesans Döneminin Özelliklerine gelince :

Çağdaş toplum dediğimiz sanayileşmiş toplumların adolesant üzerindeki etkilerini toplumbilimciler uzun süre değişik şekillerde yorumlamışlardır. Bazı toplumbilimcilere göre çağdaş teknikle yüklü toplum, adolesanın olumlu amaçlarına son derece ters düşmektedir; bu toplum ile adolesans dönemi arasında temelde uygunsuz bir gelişme vardır. (12)

Keniston da, «Amerikan Toplumunda Yabancılaşmış Gençlik» kitabında çağdaş toplumun sürekli olarak gencin değer sistemlerinden yabancılaşmasına yol açtığı görüşünü savunmuştur. (13)

* Symonds ve arkadaşları 20 normal kız ve erkeğe T.A.T testine benzer 42 resim uygulamıştı. En sık işlenen temanın, Odipal çatışmalar olduğu görüldü; her denek en az üç hikâyede agresyon ve aşk belirttiler; diğer temalar özellikle depresyon, suçluluk, bağımsızlık, dış görünüş, popüler olma ve dominant olma ile ilgiliydi.

Bu yazara göre teknolojik toplum geçirdiği uzun süreli toplumsal değişim ve parçalanma nedeniyle, gençler için hem hiç cazip değildir, hem de bu toplum gençlere açık değildir. Gençler yetişkin dünyasını ümit kırıcı, bol bol hilenin varolduğu sapık, uzmanlaşmış, zorlayıcı ve anlamsız bir dünya olarak görürler. Bu nedenle de bugün Amerikan toplumunda yetişkin dünyası gençler için hiç cazip değildir. Keniston'a göre gittikçe daha özel bir «gençlik kültürü» varolmaktadır. Bu kültür ne yetişkin kültürüne, ne de çocukluğa benzemektedir. (13 s. 369-398)

Hollingshead'a göre bu dönem, toplumun adolesanı artık çocuk gibi görmekten vazgeçtiği ama ona yetişkin rolünü ve işlevlerini bir türlü veremediği bir garip dönemdir. Ana babalar içinde çocuklarını kendi yaşam biçimlerine uygun yetiştirip yetiştirmediklerini ve bu konudaki başarı seviyelerini öğrendikleri bir sınav dönemidir. (14)

Douvan ve arkadaşları 1966 da, Amerika Birleşik Devletlerinde üç bin genç kız ve erkekle yaptıkları geniş bir görüşmeden sonra, artık o eski alışlagelmiş adolesans döneminin çoktan kaybolmuş olduğu sonucuna varmışlardır. Onlara göre bugün, vaktinden çok önce bir kimliğini bulma çabası gözlenmektedir adolesanlarda. Bu yazarlar Keniston'un aksine adolesan gelişiminde yaşıt gruplarının önemli bir rolü olduğuna inanmazlar. (15)

Elkin ve Westley adlı toplumbilimciler de Amerika Birleşik Devletlerinde şehrin kenar sokaklarında yaşayan kişileri incelemişlerdi. Yazarlara göre altı sosyal-ekonomik düzeydeki bu adolesanlarla anne babaları arasında çok daha az çatışma vardır. Yazarlar bu adolesanların gerek meslek seçimlerinde, gerek bağımsızlıklarını kazanmalarında önemli sorunları olmadığı sonucuna varmışlardır. Kuşkusuz orta sınıf topluluklarda da gençlik alt kültürü vardır, ancak orta sınıf topluluklarda aile otoritesi ve ailenin yol gösterici etkisi, yazarlara göre arkadaşlardan çok daha önemlidir. Kısaca bu yazarlar da, adolesan gelişiminde yaşıt gruplarının önemini küçümser tutum içindedirler. (2)

Aksine Coleman birkaç bin yüksek okul öğrencisi ile yaptığı çalışmada şu sonucu vurgulamıştır: Bugünkü gençlik kendine özel konuşma dili ve değer yargıları ile bir gençlik alt-kültürü yaratmıştır; gençler sosyal yaşantılarını kendi yaşıtları ile geçirmek istemektedir; bugünkü gençlik, yetişkin kültürü içinde eritilemez. (2)

Bu konuda epey tartışma olmakla birlikte Behavioristlerin pek çoğu, toplumbilimciler ve gençlerle uzun süre çalışmış uzmanlar, genellikle belirgin bir gençlik alt kültürünün varolduğu konusunda görüş birliğine varmışlardır.

Gene çeşitli araştırmacılar yaptıkları araştırmalar sonunda şu sonucu vurgulamışlardır. Kültürümüzde pek çok ana baba çocukları erinlik dönemine girer girmez, bunların ne zaman «isyankâr» davranışa başlayacağını korkuyla bekler hale gelmişlerdir.

Gerçekte bu konuda genellikle gözden kaçan bir nokta vardır. Gençlik bunalımları veya gençlik krizleri adı verilen devirler, genellikle erinlikten bir iki yıl sonraki döneme rastlar. Bu bunalımların varlığı ve nedenleri çok yönlü, genellikle ruhsal - kültürel bir olaydır.

Diğer yanda antropologlar, gençlerinde böyle krizlerin görülmediği pek çok ilkel toplumdan söz etmektedirler. Örneğin, bu yazarlara göre Yeni Gine ve Samoa yerlilerinde cinsel tabular çok daha azdır, buralarda adolesans dönemi çok daha az problemlidir. (4) (5) Aynı şekilde Trobriand adasında yerliler, evlilik öncesi cinsel ilişkiyi büyük bir toleransla karşılarlar. Erinlik öncesinde gençler arasında cinsel ilişki serbestçe yapılabilir. Bu yazarlara göre cinsel baskılardan doğan kültürel çatışmalar gençlik döneminin fırtınalarını yaratır, çağımızda en serbest, en baskısız olarak düşünülen toplumlarda bile sayısız cinsel yasaklamalar vardır, bu tip cinsel engellemeler ise gençlik bunalımlarını yaratır. (16)

Kuşkusuz kültürün bir yönünü diğer yönlerinden ayrı düşünmenin olanağı yoktur. Gençlerine büyük serbestlik tanıyan bu cins toplumların, diğer konularda da gençleri çok serbest bıraktıkları kolayca ileri sürülebilir. Öyleyse bu görüşe göre gençlerin ötedenberi baskısız yetişmeleri gençlik bunalımlarının meydana gelmesini önleyecektir.

Oysa ki sonuç olarak bugün genellikle varılan nokta şudur; gençlik bunalımlarını böyle bir tek nedene bağlamak son derece yanıltıcı olacaktır. Çünkü gençlik bunalımlarının oluşumu çok yönlüdür. Ayrıca, bugün gençlik konusunda çalışan yazarların çoğu, modern toplumda erinlik devrinin çok daha kısa sürdüğü görüşündedir. Oysa ki erinlik, gerek eski geleneksel toplumlarda, gerek ilkel toplumlarda gençlerin geleceğe hazırlanmaları için uzun ve özel bir hazırlık devri olarak kabul edilir.

Hatta öyle ki, bugün bile ilkel topluluklarda her kabilenin geleneklerine göre kızlar ve erkekler için ayrı ayrı çok çeşitli erinlik törenleri yapılır. Bu törenlere kural olarak 9 yaşından önce başlanmaz. Örneğin genç çocuk belli bir yaşa gelince belli yiyecekler kendisine yasaklanır. Bir anlamda en sevdiği yiyecekler karşısında oruç tutmağa zorlanır.

Her kabiledede değişik bir süre için genç, baba evinden alınıp topluluğun yaşadığı yerden uzakta tek başına bir kulübeye konur. Bu dönemde kabilenin yaşlıları gence kabilenin belli gelenek ve göreneklerini, inançlarını aşılar-

lar. Böylece genç kendi kendini beslemesi ve anne babasından bağımsız yaşaması öğretilmiş olur. Kabilenin törelerine göre cinsel törenler düzenlenir.

Yapılan cinsel törenler genellikle çok acı vericidir. Genç sünet edilir, kırbaçlanır, dişleri çekilir, ağzına acı biberler sürülür vb.

Bir örnek olarak, Kenya'nın Gussi of Nyanza kabilesinde 11-12 yaşındaki çocukların sünet törenini ele alalım. Belirtildiğine göre bir veya daha fazla o yaştaki çocuk için köy dışında tek odalı kulübeler yapılır. Sabah erken saatte, birkaç gündür aç ve çıplak bırakılan çocuk merasimle yıkanır. Yaşlı adamlar sünet olacak çocukla beraber kulübeye gelirler. Yolda vafitaz babalar ellerinde sopalarla çocuğun canını acıtırılar.

Sonra kabilenin sünetçisi çocuğun sırtını ağaca dayar. Çocuk ayakta ve doğdoğru önüne bakmalıdır. Ağlar veya bağırsa sünetçi çok kızar. «Ağacımı berbat ettin» «Karın ölecek» «çocukların ölecek» şeklinde bağıırır ve bıçağı ile çocuğa vurur. Sünet bittikten sonra bütün çocuklar şarkılar söylerler. (17)

Öğleden sonra sünet olmuş çocuk için gene bir tören yapılır. Ortadaki ateşte çeşitli otlar yanmaktadır. Çocuğun yeni sünet edilmiş penisini bir adam tutar ve çok acı veren bir maddeyi sürer. Sonra çocuk ağzını, midesini kavuran, dudaklarını şişiren zehirli maddeleri yemeğe zorlanır. Törenin son safhasında yere sıcak çivi çakılır, gençten bunu dişi ile çekip çıkarılması istenir. Eğer yapmak istemezse başarısızca kadar dövülür, bunu yaparken dudakları yanar, kavrulur. Sonra yetişkinler çocuğun parmağının çevresine bir ip bağlar, etlerini acıtarak sıkırlar, vücudunu ısırğan otlarıyla kamçılarlar. Çocuk gözlerini kapatmalı, ancak bağırmamalıdır. (14)

Bu işlerde kızlara da rol verilir. Gençin penisindeki yaralar iyileşmeden genç kızlar kulübeye girer ve çıplak olarak dansederler, genci çeşitli sözlerle tahrik ederler. Eğer gençte ereksiyon olur ve yara patlayıp kanarsa, bu kızların başarısı olarak değerlendirilir.

Kızlar için yapılan erinlik törenleri de toplumdaki topluma büyük değişim gösterir. Örneğin Maroni nehir kıyısı yerlilerinde bir kız menarke'de (ilk kez aybaşı olduğu zaman) özel bir yere kapatılır. Kıza en eski elbiseleri giydirilir, böylece kızın kötü ruhların dikkatini çekmeyeceğine inanılır; kızın yiyecekleri kısıtlanır, ancak ölmeyecek kadar yiyecek verilir kendisine. Sekizinci gün güneş doğmadan önce yaşlılar gelir, kızı yıkarlar, parmaklarının ucuna yanan bir pamuk parçası koyarlar. Kız hem elleri yanmadan hem pamuğu söndürmeden büyük bir hızla pamuğu bir elinden ötekine geçirmelidir; kızın ellerini içinde bü-

yük büyük ısırın karıncaların bulunduğu kavanoza sokması istenir; kız duyduğu acıyı belli etmemelidir, çünkü karıncalar bundan böyle kıza daima karınca gibi çalışkan olmasını hatırlatacaklardır vb. çeşitli denemelerden geçirilir. Sonra kıza en güzel elbiseler giydirilir, kıymetli taşlarla süslenir. Konuklar toplanır, beraber içilir, dansedilir, şarkılar söylenir. (17)

Yerlilere göre bu tip törenler kızları evliliğe hazırlar; kız artık büyüdüğünü öğrenmiş olur.

Batılı yazarların bu gibi törenlerle ilgili yorumları tartışma konusudur. Bazı yazarların yorumuna göre, genç erkekler için erinlik törenleri o toplumlara özgü çocuk yetiştirme şeklini aksettirmektedir. Bu yoruma göre, bu toplumlarda çocuk doğurduğu zaman anne, uzun süre bebeği ile birlikte yatar; çünkü bu ülkelerde besin genellikle proteinden fakir meyvelerdir; bu durum bebeğe uzun süre anne sütü verilmesini gerektirir; annenin ikinci kez hamile kalması ise bebeğe vermekte olduğu sütün besin değerini düşüreceği için bebek doğduktan sonra annenin uzun süre kocası ile beraberliği böylece engellenmiş olur; kısaca örf ve adetler yoluyla bu dönemde karı koca arasında cinsel ilişki yasaklanmıştır. (18), (17)

Yazarların yorumuna göre annenin uzun süre erkek çocuğu ile birlikte yatması, ana-oğul arasında çok sıkı bir duygusal bağ yaratır. Çocuk yeterince büyüyünce, baba annenin yatağındaki eski yerine döndüğü ve çocuk da bu şekilde zorla anneden ayrılmak zorunda bırakıldığı için, çocukta babaya karşı bir kızgınlık, bir düşmanlık duygusu doğar. Bu, her erkek çocukta zaten doğal olarak varolan ödipal antagonizmi artırır. Üstelik böylesine uzun süreli yakın ana-oğul ilişkisi erkek çocukta kadın cinsiyeti kimliğini benimsemeye bir yatkınlık yaratır. Oysa ki bu toplumlar erkeğin egemen olduğu toplumlardır; ailede erkeğin sözü geçer; erkek çocuk büyüdükçe, çevrede erkek dominansını algıladıkça, kendi erkekliği ile iftihar etmeğe ve erkek identifikasyonu kazanmağa başlar. Böylece bebeklikte yakın anne ilişkisinden kaynaklanan cinsiyet çatışması, erinlik yıllarına doğru bir ölçüde durulur. (18)

Adolesans döneminde ise erkek çocuğun babaya duyduğu eski düşmanlık duyguları ve anneye karşı kuvvetli bağları genellikle yenden canlanır. Bu genç çocukta büyük içsel çatışmalar yaratır. Bu nedenle bu toplumlarda erinliğe erişen erkek çocuk için bu tip törenler yapılması anlamlıdır, hatta yararlıdır. Genç çocuğun genital organlarına yapılan küçük operasyonlarla erkekliğine verilen önem vurgulanmış, erkekliğini denemesi ve kadınlardan kopması cesaretlendirilmiş olur. Törenlerin tümü, erkek çocuğun değişimi için olumlu bir çözüm yoludur. Böylece genç çocukta o güne

kadar tam çözümlenmemiş cinsiyet çatışması bu tip törenlerle çözümlenir. Bir anlamda bu törenler gencin erkek kimliğini benimsemesi için bir beyin yıkama gibidir. (18), (19)

Bu yorum şekline diğer bazı yazarlar karşı çıkmışlardır. Onlara göre erinlik törenleri temelde çocuğu ailesine daha az bağımlı yapmak amaçını taşırlar. Çünkü geniş ailede yaşayan bu çocukların akrabalarla ve aile bireyle-ri ile çok yakın duygusal bağları kurulmuştur. Erinlik törenleri çocuğu evinin dışında yalnız yaşayıp yalnız uyumağa zorladığı gibi, bu çocuğun özellikle duyarlı olduğu dönemlerde kız kardeşinden kaçırılmasına da yaramış olur.

Kızlarla ilgili erinlik törenleri erkeklerin törenleri kadar batılı antropologların ilgisini çekmişse de, bu törenlerin nedeni daha az incelenmiştir. Kızlarla ilgili olarak bu törenleri bazı yazarlar şöyle yorumlamışlardır: Bu törenlerin, kızların evlendikten sonra kendi anne babaları ile birlikte yaşadıkları yörelerde yapıldığı gözden uzak tutulmamalıdır. Bu yörelerde kadının önemli işlevi vardır. Öyleyse bu törenle şu bildirilmiş olmaktadır, erinliğe erişen bu kız önemli sorumlulukları yüklenilecek duruma gelmiştir. Bu törenler kızlara yeni ustalıklar öğretmekle kalmaz, işe karşı yeni bir tutum geliştirmelerine de yarar. (17)

Bu törenlerin hangi gereksinimleri karşıladığı veya hangi gereksinimlerden doğduğu gerçekten ilginç bir sorudur. Bazı antropologlar böylesine acı verici törenler yapmanın arında, yaşlı kuşağın gençlerden öğ alma isteğinin yattığını bildirirler. Örneğin Afrika'da ekvator bölgesinde, Bantu Kabilesinde erinliğe eren kızlar, çeşitli törenlerden ve kızlık zarlarının sağlam olduğu yaşlı kadınlarca saptandıktan sonra yere yatırılır, çıplak olarak bacaklarını açmaları istenir, yaşlı kadınlar kızın klitorisini ısırarak otları ile dağlarlar. Bu çok büyük acı verir ve klitoris şişer. Ertesi sabah gene yaşlı kadınlar kıpkızıl kor haline gelmiş kömür parçası ile klitoris yakarlar. (17)

Genellikle yazarların çoğunluğu böylesine büyük acı uyandıran genital operasyonlu törenlerin, genç kızın cinsel kimliği ile ilgili cinsel çatışmalarını çözmesine yaradığını savunmaktadır. Kuşkusuz bu tip törenler, toplumların inanç ve değerlerini aksettirir ve çok değişik şekillerde yorumlanabilir.

Ancak bugün kesin olarak bilinen şey, bu ilkel toplumlar dışında çağımızda artık erinlik döneminde bu gibi törenlere gereksinim duyulmadığıdır. Belki bunun nedeni en genel anlamda öğretim ve eğitimin bu işlevi yüklenmiş olmasıdır. Bugün çağdaş eğiticiler ve ruhbilimciler gençlik dönemindeki asıl önemli sorunun gencin gençliğe ve yetişkinliğe hazırlanması olduğu görüşündedirler. Kısaca artık erinlik döneminin daha kısa, erinlik sonrası gençlik

dönemlerinin ise daha uzun ve karmaşık olduğu düşünülmektedir. Çünkü bugünkü toplumda genç çok daha fazla ve çeşitli sorunlarla karşı karşıyadır; özellikle kendini bulabilmesi için hayli uzun bir gençlik dönemi gereklidir.

REFERANSLAR

1. Freud, A. (1958) *Adolescence. Psych. Study Child* Vol XIII s. 255.
2. Weiner, B. I. (1970) *Psychological Disturbance in Adolescence* John Wiley Sons Inc. New York.
3. Hadfield (1971) *Childhood and Adolescence* Penguin Books Ltd.
4. Mead, M. (1935) *Sex and Temperament in Three Primitive Societies*. New York: Morrow.
5. Mead, M. (1973) *Coming of Age in Samoa* Penguin Books. London (İlk baskı 1928).
6. Hall, G. S. (1904) *Adolescence, Ist Psychology and Its Relations to Physiology, Antropology, Sociology, Sex, Crime, Religion and Education*. vols II. New York D. Appleton.
7. Jones, E. (1922) *Some Problems of Adolescence* *British Journal of Psychology* 13: 41-47.
8. Hollingworth, L. S. (1928) *Psychology of the Adolescent* New York: Appleton-Century
9. Bronson, W. C. (1966) *Cultural Orientations. A study of Behaviour organization from childhood to adolescence: Child Development* 37-125-155.
10. Symonds, P. M. ve Jensen, A. R. (1966) *From Adolescent to Adult* New York: Columbia University Press.
11. Tuddenham (1959), Jones (1938-1939), Anes (1966), Hertz and Baher (1941), Hertz (1960), Weiner, B. I. (1970) s. 14-15'den naklen.
12. Friedenbergl, E. (1959) *The Vanishing Adolescent*. Weiner, B. I. (1970) s. 15-16'dan naklen.
13. Keniston, K. (1965) *The Uncommitted: Alienated Youth in American Society 1965* New York: Delda.
14. Hollingshead, A. (1949) Weiner, B. I. (1970) s. 15-16'dan naklen.
15. Douvan, E. Adelson, J. (1966) *The Adolescent Experience* New York: Waley.
16. Hilgard, E. R. (1962) *Introduction to Psychology*, New York Harcourt-Brace World
17. Brown, J. K. (1975) *Adolescent Initiation Rites: Recent Interpretations* *Studies in Adolescence*, Grindler, R. E. (Ed.). (III. Ed) Collier Mc. Millan s. 40-51.
18. Whiting, J. W. M, Kluckhohn, A. Anthony, A. (1958) *The Function of Male Initiation Ceremonies at Puberty. Readings in Social Psychology* New York: Henry Holt s. 359-370.
19. Burton, R. V. Whiting, J. W. M. (1961) Brown, J. K. (1975) den naklen.